

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 29.

Lýsingarprisur fyri peltreglur: 30 øyr. á forsiðuni,
20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst
avsláttur í prísinum.

Tírsdag hin 16. Juli 1929.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bílagt á posthúsum, brævasvarstøðum
og skrivstovuni. Telf. 143.

3. árg.

Tandlæge BREND
træffes 11—5. Telf. 114.

Den engelske Arbejder-Regerings Bekæmpelse af Arbejdsløsheden.

700 Millioner til Forbedring af Vejforholdene.

(Fra vor Korrespondent).

London.

I Underhusets Mode fremsatte Thomas, der er Formand for det Tremands-Udvalg indenfor Ministeriet, der skal beskæftige sig med Arbejdsløsheds-Problemet, en omfattende Rædegørelse for de Forslag, som Regeringen agter at fremsætte for at raade Bod paa Arbejdsløsheden. Regeringen var navnlig fast besluttet paa at foranledige, at der blev brugt indenlandske Frembringelser i Stedet for indførte Varer. I Mellemtiden forhandlede den med Jernbaneselskaberne om et Antal Planer, der bl. a. gaar ud paa elektrificering af Undergrundsbanerne, Udvidelse og Forbedring af Dokkerne og Omlægning af Godstrafikken til Provinsen, saaledes at den ikke kom til at passere gennem London.

Thomas udtalte videre, at det vilde blive foreslaaet i Løbet af 5 Aar at anvende 9½ Million Lstr. til Forbedring af Hovedlandevejene og desuden til Genneførelse af et Program, der spænder over 6 Aar, 28 Mill. Lstr. til Forbedring af de mindre vigtige Veje.

Indførsel fra Kolonierne og Udvandring til Canada.

Endelig udtalte Thomas, at

der vilde blive sendt Handelskommissionærer til Kronlandene og Kolonierne, at Eksportkreditprogrammet vilde blive udvidet, og at han personlig vilde tage til Canada for at beskæftige sig med Indvandningsforholdene.

Arbejderregeringens uhyre Genopbygningsarbejde.

I sin Omtale af Trontalen skriver Arbejderpartiets Organ »Daily Herald«:

Det Arbejderprogram, der er forelagt Parlamentet, kan ifølge Sagens Natur ikke repræsentere mere end Begyndelsen af det uhyre Genopbygningsarbejde, der venter Arbejderregeringen, men det er en god Begyndelse, naar alle de foreliggende Omstændigheder tages i Betragtning. Naar vore Konservative og liberale Modstandere har sagt alt, hvad de har at sige, bliver den Kendsgerning tilbage at Talen er en Antydning i grove Træk af det nærmest forestaaende Lovgivningsarbejde og ikke en fuldstændig Fortegnelse. Lad nu de Konservative og de Liberale give Arbejderregeringen en rimelig Chance for at komme i Gang med det store Arbejde.

B.

og onga kunna fáa, og aðrir ynskja gjaldið niðursett, og tað ikki verður gjørt, so vil ein koma til at spyrja lögting, telefonnevnd, landsnevnd og verkstjóra, um nú ætlan er at spekulera í høgum prísnum fyri telefonir, í staðin fyri at útbúgva telefonstöðirnar soleiðis, at menn kunna fáa telefon, tá ið teir ynskja tað. Hesum óskilið vilja Føroyingar ikki finna seg í, og má onkur, ið her varar av, svara. Tí, telefonverkið ber seg, tað slepst ikki úttanum, og eigur henda landsfyrirtoke eisini at fyrirleika soleiðis, at allir Føroyingar kunna fáa tað nyttu úr henni, ið fáast kann — og ikki bert nakrir stakmenn.

Annað málið er innanoyggjasiglingin.

Her hevur lögtingið keypt »Smiril« í einari tíð, tá ið teir, ið átt hann hovdu síðan hann var bygdur, greitt sá, at hann ikki orkaði longur. »Smiril« hevði longu tá slitið seg út, og hann hevði verið Føroyingum hent far, tað vilja øll ásanna, í teim dagum, ið lögtingið keypti »Smiril«, var væl ikki stórt annað at gera, enn annaðhvørt keypa »Smiril« ella fáa tilvegar annað far, ið greiða

ligt, so lagaligt sum gerst, so hugnaligt sum tað fæst fyri ferðafólki, ið nýta skulu ferðaskip, nú ásannað øll, at »Smiril« má takast burtur úr hesari sigling, ið hann verður nýttur til, og tað má fáast eitt annað ferðarskip, har ferðafólkið kann hava tað hugnaligt.

»Smiril« eigur jú nakað av peningi, so tað er betri at royna nú við tað sama at fáa ein annan »Smiril«, heldur enn at lata hann verða gangandi, til tann peningurin eisini er uppi. Tí, fyri hitt útslitna skipið kann tað ikki fáast nógvur peningur fyri.

Landið má halda ferðarskipandi far til landsins flugvarar at ferðast oyggjanna millum í.

Ellisrenta og annar studningur.

Harri blaðstjóri! Tygum hava í heiðraða blaði tygara skrivað fleiri áhugaverdar greinir um ellisrentu; og ikki kann sigast annað, enn hettar er eitt mál, sum eigur at halda fram, til tess ein hóskandi lóg um ellisrentu er gjord fyri Føroyar.

Lógarinnar mótsøðumenn siga, at okkum tørvar ikki slíka lóg, tí vit hava lóg um ellisstudning. Men tað hevur víst seg, at hjartalaysir sóknarfyrstöðumenn hava kunnað sýta ellisstudning. Eg skal føra eitt dømi fram í so máta.

Tað eru ikki mong ár-síðan, ein gamalur maður, sum ongan góðan átti, søkti um ellisstudning. Hann fekk tað svar, at hann skuldi fáa innivist hjá einum bónda í sóknini, og tess vegna torvaðist honum ongan ellisstudning. Hesin gamli armingin valdi heldur at liða hungur og neyð, enn at geva seg til træl á gamalsaldri. Hann søkti um ellisstudning í mong ár; men hann fekk einki oyra. Soleiðis hevur gingið so mongum gomlum neyðar menniskja.

Tygum, harra blaðstjóri, nevna 300 krónur sum hóskandi studning. Hesum viðvíkjandi skal eg loyva mær at siga, at munur eigur at verða gjordur millum fólk, sum ikki eiga sýru í vegg og tøy, sum t. d. kunna fódra eina kágv.

Tygum skriva, at lögtingið kann rinda ein part av studninginum, fyri at tær smáu sóknirnar ikki skulu oyðgjast av hesum útreiðslum. Her hava tygum vist á eina frálíka leið, sum eigur at verða gingin ikki bert í áðurnevndu máli; men eisini — og kanska serstakliga — við lógini um studning til

einkjubørn. Hesin studningur fellur nakað tungur av tí, at hann sum oftast skal útreiðast samstundis, sum skattaevnini í sóknini minka, t. v. s. samstundis sum sóknin missur nakrar av sínum raskastu monnum.

Vit minnst øll umsóknina frá einum sóknarstýri um at minka um henda studning.

Sjálvandi gekk tað ikki í lag at minka um tann pening, sum fatekar einkjur eiga at fáa; men at tað kann falla tungt fyri eina fátæka kommunu at rinda henda pening er sjálvanda.

Latum okkum hugsa okkum — og tað kann lætt henda — at ein skipari hevur 14 av sínum bygðarmonnum við tí skipi hann forur, og hettar skipið gongur burtur. Hesin skiparin plagdi kanska at rinda 500 kr. í skatt um árið og mennir 50 kr. hvør, ella tilsamans 1200 krónur. Skal so kommunan til børn hesar sjálatnu rinda 800 kr. um árið, verður skatturin í hesi sókn at tyngast 2000 kr.

Slíkt eigur okkara landstýri at hugsa um og skipa soleiðis, at allir landsin flugvarar stýða hvønn annan; tí slíkt óhapp hevur rámað sóknir her á landi og kann tíverri ráma eina sókn nú og aðra tá, soleingi fólk býr í hesum landi.

J. H. D.

„Bedrift“.

I den ferslewske Presse findes følgende Omtale af en »Bedrift« med Hensyn til Fragttransport til de forskellige Kolonier i Grønland:

Grønlandske Handel, der anvender store Mængder Salt ved de forskellige Kolonier til Nedsaltning af Fisk, har tidligere faaet omladet Saltet i sine Skibe i København, men Omkostningerne med Transporten var som Følge heraf meget betydelig; Styrelsen har derfor i Aar gjort et Forsøg med at sende en hel Dampersladning Salt fra Spanien direkte til Kolonierne. Det er den danske Dampers »Hans Tausen, der har udført denne Tur, og efter at den havde afleveret sin 2500 Tons store Saltladning, gik Skibet til Kryolit-Minen i Ivigtut for at hjemføre en Ladning Kryolit.

Ovenstaaende enestaaende »Bedrift«, at befragte Skib med Salt direkte fra Spanien er ikke ukendt hertilands. Tværtimod. Færingar har gennem mange Aar befragtet Skibe med Salt fra Spanien, og enda flere Skibe arlig. Det Kvanta, som ovenfor nævnte Damperskib har ført til Grønland er ikke mere end en færosk Købmand, J. F. Kjølbros, Klaksvig, brugte sidste Aar.

Styrelsens Forsøg vækker derfor ingen Beundring her.

P. P.

AV MÁLUM, sum lögtingið (amtskommunan) hevur í hondum, standa tvey heldur framarlaga, ið driva vera sum almennar fyrirtoke.

Hitt fyrsta málið er telefonverkið.

Tí betur gekk hin spádómurin ongandi út, ið lá í tí útslongda orðasetninginum: »Har ligga til Føroyar«. Haraftur ímóti er telefonverkið vaksið nógv síðani tá, og er eisini komið til at umfata tráðleysar telefonir í fleiri stöðum, men nú er kortini komið ein stöðug, ella rættari eitt ólag í, og er tað av hugsummarloysi ella skilaloysi, fyri ikki at siga samvitskuloygi. Hetta skilaloysi ger seg fyri tað fyrsta galdandi í Havn. Hvussu, ið vorið er úti um bygðirnar, er ókent enn; tað er viðvíkjandi telefonabonentum.

I Havn eru nú krignum 250 abonentar, og av hesum abonentum livur stöðin í Havn ivaleyst av, og teir lata sjálvandi eisini teirra part til lön verkstjórans — ið ikki er hildin at vera nokur hungurslön. Nú skuldi tað kunna hugast, at tá ið so nógvir telefonfelagar, sum teir nevast í handbókini, eru í Havn, so skuldi líkindi verið til, at kostnaðurin fyri at vera telefonfelagi kundi verið lækkadar, so hann ikki framvegis stóð í somu hædd, sum í kriggstíðini. Tí, um telefonfelagaprísurin kom niður ímóti — um ikki heilt niður — tí sama, sum hann var frammanundan krignum, so vildi telefonfelagatalið, fyri Havnina ið hvussu er, verið tað dupulta.

Tað er eyðsæð, at menn halda hetta vera skilaleyst, at ein almenn fyrirtoke, sum her seg, skal halda kriggsprísir eisini í friðartíðum; hetta er heldur ikki nakað skil á, at tað enn skal kosta næstan tað dupulta at halda telefon, sum tað kostaði frammanundan krignum.

Hetta er ikki einasta óskilið. Tað, sum nú hevur loypt stöð í telefonfelagatalið í Havn, er, at telefonstöðin í Havn er so illa útbúgvin, at hon ikki kann hava fleiri telefonlagar. Tað hevur í seinri tíðum ofta hoyrst, at menn hava biðið um telefon og hava fingið til svar, at tað ikki ber til enn. Og heppin kann onkur hava verið at fingið eina telefon, um onkur hevur verið noyddur at skilt seg av við eina tilfíka.

Við at kunna hesa síðuna gjølla, hvar menn ynskja telefon